

Haminan kaupunki, kaavoitus
PL 70 49401 HAMINA
kirjaamo@hamina.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Kaakkois-Kymen yhdistys
ry c/o Kirsi Niskanen
Pappilankatu 8 49400 Hamina
liekopuu@gmail.com

**Asia: Hillonlahden pohjoispuolisten alueiden asemakaavamuutos
(vaihe II) -ehdotus**

Suomen luonnonsuojeluliiton Kaakkois-Kymen yhdistys ry jätti mielipiteen Hillon asemakaavaluonnoksesta ja esitti useita huomautuksia kaavaluonnoksen epäkohdista ja virheistä viitaten Hillonlahden alueen merkittäviin luontoarvoihin, teollisuusalueiden rajauksiin sekä suojaviheralueeseen. Nähtävillä olevassa **kaavaehdotuksessa kaupunki ei ole mitenkään huomionut mielipiteitä luonnoksesta kuten ei aikaisemmassakaan samaisen alueen asemakaavoituksessa.**

Asemakaavan toteutuminen esitetyn kaltaisena tuhoaa luontoarvoiltaan korvaamattoman Hillonlahden rantoineen. Hillonlahden viimeinen luonnonranta muuttuu louhepenkaksi. Myös alueen viimeiset pääosin luonnontilaiset kallioalueet, Savilahdenvuori ja Petkelvuori, sekä alueen viimeinen luonnonranta Matinsaaren kallioinen ulkoilualue / lähiluontokohde menetetään Pakuniemeen johtavan liikenneväylän sekä kaava-alueen lounaiskulmaan kaavoitetun teollisuusalueen (T-1 77) vuoksi. Samalla menetetään monien eläin- ja kasvilajin elinympäristöt.

Viitaten lausuntoomme huomautamme, että kaavassa tulee ottaa huomioon valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet myös luonnon ja asukkaiden kannalta sekä noudattaa kaavamääräyksiä myös käytännössä. Satama työpaikkoinen on meille kaikille tärkeä, mutta kaavoituksessa tulee huomioida myös ympäristö ja sen asukkaat. Kaupungin vastineet lausuntoomme ihmetyttävät, sillä ne ovat ristiriidassa nykyisen kaavoituksen, kaavamääräysten, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja ympäristölainsaadännönkin suhteen.

Toteutuessaan esitetyn kaltaisena **kaava rikkoo räikeästi luonnonsuojelun ja kestävä kehityksen periaatteita sekä asukkaiden oikeuksia lähiluontoon ja sen myötä terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön.**

Kaupungin vastine: "Alueen asemakaavoituksessa otetaan yhtäläillä huomioon valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa määriteltyjen elinympäristön laatuun sekä kulttuuri- ja luonnonperintöön sekä virkistyskäyttöön liittyvien arvojen vaaliminen." ???

Kaavaehdotus on selkeästi ristiriidassa yleiskaavan kanssa suojaviheralueen osalta toisin kuin kaupungin vastineessa todetaan, eikä heikennyksiä voi hyväksyä, koska kaupunki on tietoisesti heikentänyt kaavaan merkittyä suojaviheraluetta ja luo-alueita rakentamalla ja kaatamalla puustoa. EV-alue ei nykyisellään vastaa tarkoitustaan mm. liito-oravan elinpiirinä ja liikkumisreittinä eikä EV-alueena.

Kaupungin vastine: "Viitataan ELY-keskuksen lausuntoon, jossa todettu, että asemakaava ei ole ristiriidassa yleiskaavan kanssa." ???

ELY: "Esitetty kaavaratkaisu kaventaa Haminan keskeisten alueiden oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa suojaviheralueeksi varattua aluetta sekä poistaa yleiskaavaan merkityn ulkoilureittiyhteyden."

Kaavaehdotuksesta on tarkoituksella jätetty pois lukuisia asemakaavaan merkittyjä luo- ja luo-1 alueita T-1 alueiden kohdalla. Alueen merkitseminen teollisuusalueeksi ei poista sieltä merkittäviä luontoarvoja, vaan merkinnät tulee säilyttää asemakaavassa vastakin ja ottaa huomioon, jos ja kun aluetta ruvetaan rakentamaan. Tämä koskee myös Tuike Oy:n tonttia, jossa liito-oravan elinympäristöä on kaavan ja lain vastaisesti tuhoutunut joko vahingossa tai tarkoituksella.

Tuorein liito-oravaselvitys, johon kaupunki viittaa vastineessaan, on tehty ainoastaan Murtalhossa ulottuen etelässä Matinsaarentien risteykseen saakka, siis reilusti kaava-alueen pohjoispuolella. **Asemakaava-alueella ei ole toukokuussa 2020 tehty liito-oravaselvityksiä**, mihin vedoten voimassa olevassa asemakaavassa olevat luo-1 merkinnät voitaisiin jättää huomiotta. Myöskään asemakaava-alueelta kesällä 2020 tehdyssä luontoselvityksessä ei ole kartoitettu liito-oravan elinpiiriä eli liito-orava selvitys tulee tehdä myös kaava-alueella.

Vastine: "Liito-oravien esiintymien ja muiden luontoarvojen tiedot on päivitetty maastonselvityksillä vuonna 2020 asemakaavan muutosta varten. Asemakaavassa osoitetut luo-rajaukset perustuvat tuoreimpaan tietoon luontoarvojen esiintymisestä alueella." ???

Liito-oravan mahdolliset elinpiirit on todennettu kartoituksessa vuonna 2015: *"Suunnittelualueella on aiempien selvitysten yhteydessä havaittu uhanalaisen liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueita, jotka ovat luonnonsuojelulain mukaisia suojelukohteita. Kaavaan on lisätty määräykset, että kaavan toteutusvaiheessa tulee luo-merkintöjen ajankohtaisuus tarkistaa ja että kaavan rakentamisessa ja muissa maisemaa muuttavissa toimenpiteissä tulee ottaa huo-*

mioon liito-oravan liikkumiseen tarvittavan puuston säilyttäminen (Päivitetty 19.12.2016)(Liito-oravaselvitys Matinsaari – Hillonlahti 2015, Tapio Rintanen).”

Liito-oravan liikkumiseen tarvittavaa puustoa on kaadettu merkittävästi ja kaadetaan ilmeisesti koko ajan lisää suojaviheralueelta (EV, EV-1) ja luo-alueilta vastoin asemakaavamääräyksiä ja luonnonsuojelulakia.

Kaupungin kaavoittajan tulkinnan mukaan liito-oravan elinpiiriksi riittää yksittäiset puut 30 metrin välein muutoin paljaaksi tasatulla alueella.

Vastine: ”Asemakaavan muutoksessa on huomioitu liito-oravan esiintymät luo-1 -merkinnöillä ja näiden kulkuyhteydet on turvattu EV-1 merkinnällä, joka turvaa liito-oravan tarvitseman puustoisien yhteyden. EV-1 aluevarauksen kaavamääräys rajoittaa mahdollisen katkoksen puustossa enintään 20-30 metriin, jolloin aukko on liito-oravan ylitettävissä.”

Vastine: ”Asemakaavassa on suojaviheraluetta EV-1 koskeva kaavamääräys, millä huomioidaan liito-oravan kulkuyhteyksien säilyminen: Alueella tulee säilyttää liito-oravan kulkuyhteydet turvaava puisto ja käyttää puustoistutuksia. Puustoyhteyksien välille ei saa muodostua 20-30 metriä leveämpiä aukkoja.”

”ELY-keskus katsoo, että esitetty kaavaratkaisu on liito-oravan kulkuyhteyksien turvaamisen osalta ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.”

Puustoistutuksilla ja puistolla ei voi turvata liito-oravan liikkumista alueella, sillä se tarvitsee liikkumiseen täysikokoista puustoa eli EV-1 merkintä ei turvaa liito-oravan elinpiiriä kaavamerkinnän selityksen mukaan. Jos suojaviheralueelle (EV-1) on tarkoitus tehdä puisto istutuksineen, niin eikö merkintä ole silloin väärä ? Miten puuston kaataminen rakentamisen tieltä liito-oravan elinpiiristä (luo-alue) ei heikennä sen lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ?

Vastine: Luo-alueiden kaavamääräykset sallivat niiden alueille erilaisten linjojen ja katujen rakentamisen, kunhan rakentamisen yhteydessä varmistetaan, että toimenpide ei uhkaa alueen luontoarvoja. Esimerkiksi liito-oravan ydinalueen lävitse voidaan rakentaa putkilinjoja, mikäli toimenpide ei hävitä tai heikennä lisääntymis- tai levähdyspaikkaa. ???

”SUOJAVIHERALUE: Alueella on ylläpidettävä kasvustoa, joka on paikalle luonteenomaista, kestää ympäröivän rasiinuston ja vaimentaa ympäristön häiriötekijöiden kulkeutumista alueelta toiselle.

Yhdistys totesi mielipiteessään, että **Hillonlahden itäpäähän kosteikkoalue ja samalla uhanalaisen viitasammakon elinympäristö vaarantuu ranta-alueen täyttäjien ja rakentamisen seurauksena.** Kaupungin vastineen mukaan viitasammakon elinpiiriä ei olla heikentämässä, vaikka mm. louhinta-suunni-

telmassa louhoksen hule- ja jätevedet on tarkoitus ohjata kyseisen kosteikon läpi ja rakentaa kosteikon yläpuolelle valuma-allas. Rantaa on myös tarkoitus oikaista louheella.

Vastine:”Viitasammakon lisääntymisalue on osoitettu kaavassa luo-1 -merkinnällä, eikä sen esiintymää olla täyttämässä tai rakentamassa. Lisääntymispaikan ympäristö on osoitettu suojaviheralueeksi.”

”Hillonlahti on Metsähallitukselta saatujen lausunnon ja lisäselvityksen mukaan vedenalaisena elinympäristönä sekä rantaluonnoltaan poikkeuksellisen monimuotoinen alue. Metsähallituksen luontopalveluiden meribiologitiimi on kesällä 2015 aloittanut lahden vedenalaiset tutkimukset. Lahti on Metsähallituksen tutkimuksien mukaan lajistoltaan Itäisen Suomenlahden alueella poikkeuksellisen edustava rannikon laguuni (Natura-luontotyyppi 1150), ja tutkimuksia jatketaan koko lahden alueella vielä kesällä 2016. Tutkimusten perusteella Hillonlahdella kasvaa mm. uhanalaisia kasvilajeja, HELCOMin uhanlaisiksi luokittelemia luontotyyppisiä, kuten mm. EU-direktiivissä Suomen vastuuluontotyyppiä määritellyt näkinpartaisyyhteisöt. Lahdessa elää myös rantanuoliainen, joka on luontodirektiiviin sisältyvä kalalaji. Ranta-alueilla elää useita uhanalaisiksi tai vaarantuneiksi (EN/VU) luokiteltuja eläin- ja kasvilajeja, kuten ajoruoho, mörökilpikuoriainen sekä saraikkoliejukärsäkäs.”

Viitaten lausuntoihimme koskien kaavaluonnosta, akkumateriaalitehtaan YVA:ta sekä louhinnan YVA:ta, yhdistys toteaa seuraavaa:

- Luo-alueet tulee sisällyttää kaavaan voimassa olevan asemakaavan mukaisina ja merkintöjä tulee kunnioittaa myös käytännössä.
- EV- , EV-1 ja luo- merkittyjen alueiden heikennykset tulee lopettaa.
- T-1 merkintä tulee poistaa kaava-alueen lounaiskulmasta ja alue tulee merkitä EV-alueeksi liito-oravan elinpiirin turvaamiseksi jatkossakin.
- Savilahden- ja Petkelvuoren kallioalueet tulee pääosin säilyttää jälkipolville asianmukaisin kaavamerkinnöin ja osoittaa teollisuudelle alueita muualta, jos tarpeita tulee.
- Ratayhteyden parantaminen tulee toteuttaa sataman sisääntulon kautta Hillonlahden itäpäästä, joka on paras ja edullisin vaihtoehto ympäristön ja asukkaiden kannalta. Toisen tieyhteyden rakentaminen satamaan Matinsaaren yli tuhoaa luonnoltaan valtakunnallisestikin arvokkaan Hillonlahden, koska vedenvaihtuvuus heikkenee siltapengerrysten seurauksena, jolloin lahti rehevöityy ja liettyy kaivosluokan louhinnan seurauksena, jota rakentaminen suunnitelmien mukaan edellyttää.

Suomen Luonnonsuojeluliiton Kaakkois-Kymen yhdistys ry

Lisätietoja:

Kirsi Niskanen puh 0504101420
liekopuu@gmail.com

Raija Seppälä puh 0505294938
mehilaispesa@mehilaispesa.net